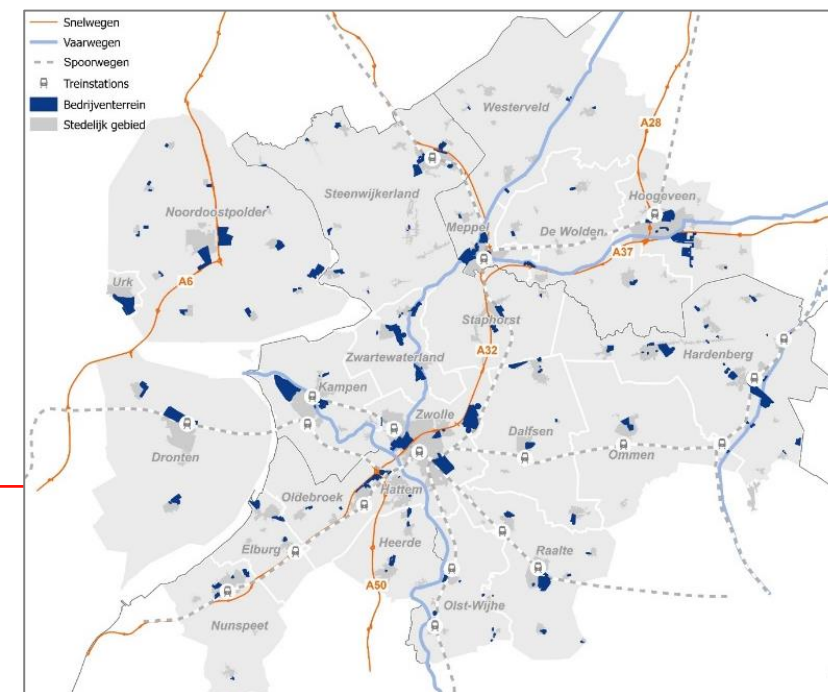

Ruimtelijk economische bouwsteen Regio Zwolle 2040

Bestuurlijke bijeenkomst

Paul Bleumink

Zwolle, 10 januari 2024

- 1 Huidig economisch profiel**
- 2 Trends en ontwikkelingen**
- 3 Toekomstig economisch profiel**
- 4 Ruimtelijke opgaven grootschalig**
- 5 Innovatie omgevingen versterken**
- 6 Toekomstbestendig ontwikkelen is durven kiezen**
- 7 Intensivering regionale samenwerking**

1 Huidig economisch profiel

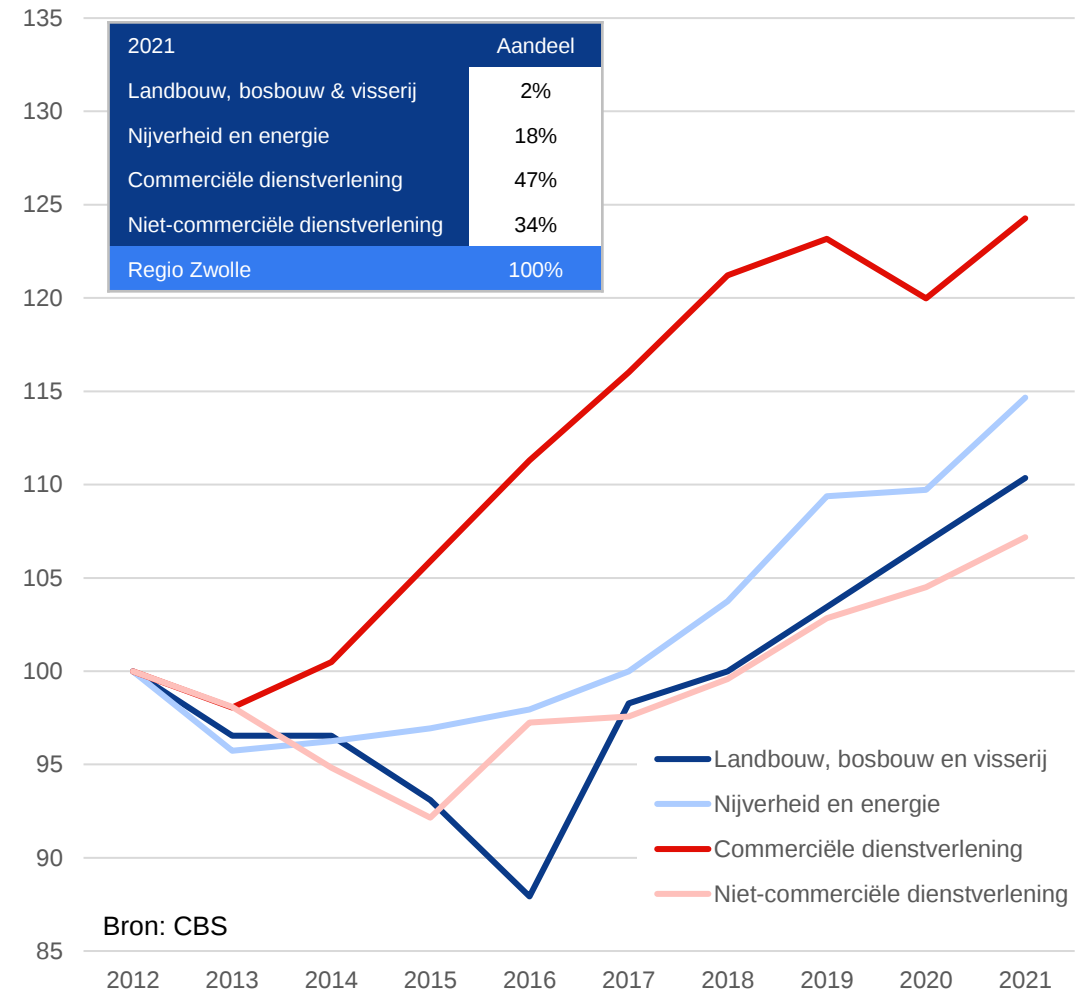
- Gunstige ontwikkeling in afgelopen jaren
- Eigen regionale accenten
 - Zuid-Drenthe: agrifood, (maak)industrie
 - Noordelijk Flevoland: agrifood/vis, maritiem, maakindustrie
 - Kop van de Veluwe: maakbedrijven
 - West-Overijssel: (maak)industrie, agrofood en bouw
- Veel MKB en familiebedrijven
- Flink herstel stuwende sector nijverheid / energie
- Groei commerciële dienstverlening mede door handel & logistiek

Kerncijfers t.o.v. vergelijkbare regio's

Bron: CBS, 2023

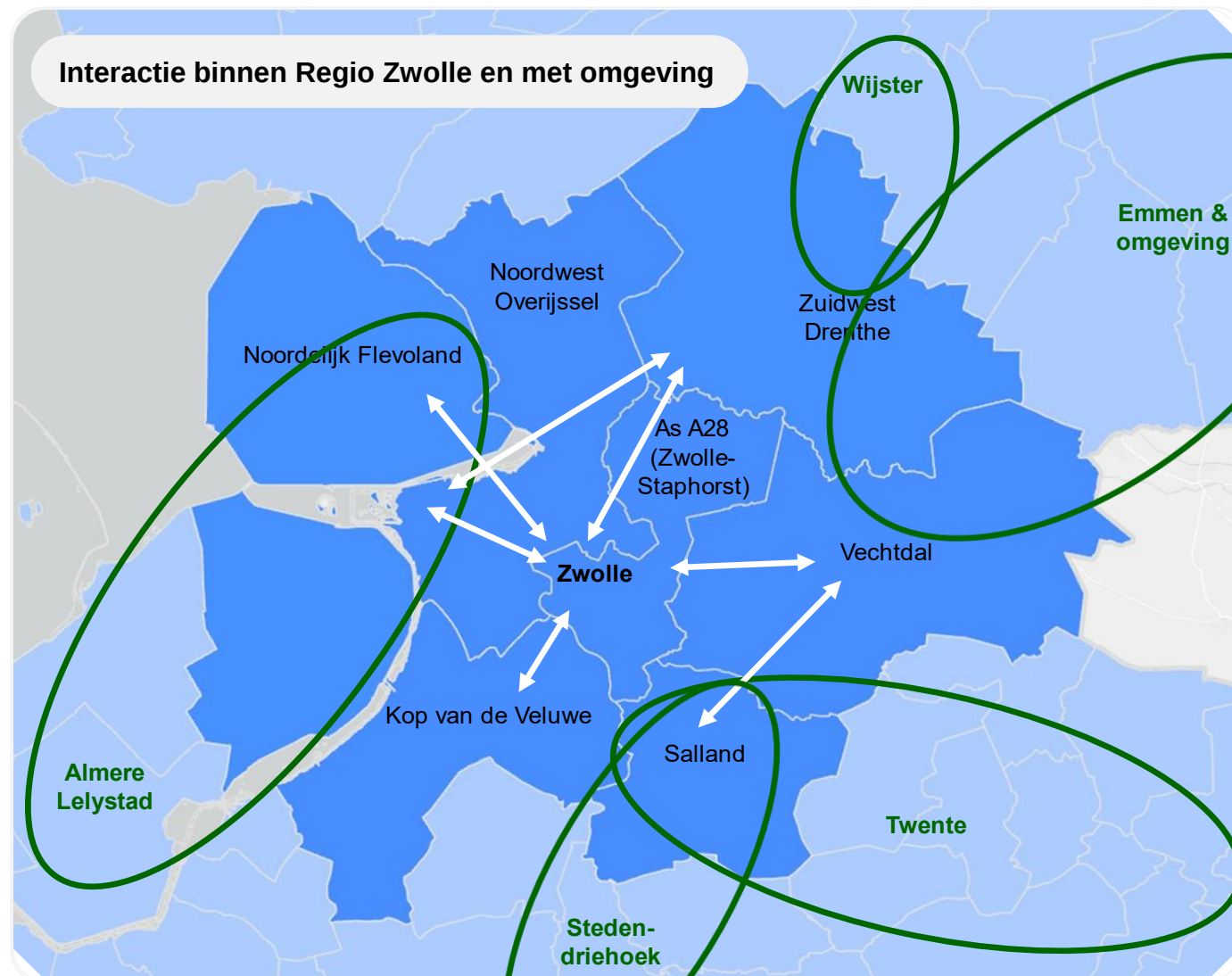
Regio	Inwoners 2022	Groei 2013-2022	Banen 2021	Groei 2012-2021
Groene Metropoolregio	793.500	+5%	375.600	+12%
Regio Zwolle	791.000	+5%	380.800	+15%
Twente	634.000	+4%	309.700	+12%
Groningen-Assen	542.600	+1%	273.300	+13%
Stedendriehoek	448.000	+1%	218.300	+2%
Nederland		+5%		+11%

Geïndexeerde ontwikkeling banen Regio Zwolle 2012-2021 (2012=100)

Samenwerken in Regio Zwolle

- Groeiende bevolking en economie
- Strategisch gelegen gebied tussen West/Midden-Nederland en Noord-Nederland
- Regio staat nationaal op de kaart (NOVEX)
- Slim schakelend (schakelregio) binnen de regio en met de burens
- Vernieuwing economie
 - Versterking regionale innovatie ecosystemen
 - Leren van elkaar met zelfde vraagstukken (agrofood, maakindustrie, circulair, inrichting duurzame werklandschappen)
- Zwolle als centrum voor onderwijs en voorzieningen

2 Trends en ontwikkelingen

Economisch

- Transitie vragen vooral om aanpassing van bestaande bedrijven uit de regio
- Transitie (energie, circulair) vragen om zowel grootschalige operaties (schaalvergroting), als om kleinschalige aanpak (innovaties vanuit MKB)
- Innovatiekracht nodig om transitie te versnellen: toepassingsgericht in de regio en aangesloten op (inter)nationale netwerken
- Groei bevolking en woonopgave leidt ook tot ruimte voor economie

Ruimtelijk

- Grote en middelgrote bedrijventerreinen zijn onderdeel van netwerken duurzame energiesystemen en toenemend belang multimodaal (voor delen van circulaire ketens)
- Ruimtedruk vanuit West- en Midden-Nederland komt op de regio af; belang van clustering in corridors
- Lange voorbereidingstijd om nieuwe (grootschalige) locaties te ontwikkelen
- Talent vraagt om kwaliteit werklocaties
- Groei belang van de regio in landelijk beleid

Trends en ontwikkelingen in 4 sectoren waar grootschaligheid van belang is

- **Logistiek (handel en transport)**
 - Schaalvergroting en verduurzaming van ketens
 - Energiezekerheid en duurzame brandstoffen
 - Automatisering en geschikte arbeidskrachten

- **Circulaire economie**
 - Groei van bedrijven die soms veel milieuruimte vragen
 - Ramingen niet helder: Ruimtebalans Circulair
 - Watergebonden en droog

- **Agrifood**
 - Doorbraakinnovaties foodprocessing en duurzame landbouw
 - Snel veranderende markten
 - Maatschappelijke uitdagingen op terrein van biodiversiteit, dierenwelzijn, bodemvruchtbaarheid, klimaatverandering en gezondheid

- **Maakindustrie**
 - Doorgroeimogelijkheden 'eigen' bedrijvigheid
 - Toepassing van technologische ontwikkelingen in de regio om transitie te versnellen
 - Aangehaakt zijn op (inter)nationale netwerken
 - Talent aantrekken door aantrekkelijke werklocaties

3 Toekomstig economisch profiel

Vier pijlers maken het toekomstig economisch profiel

1. Bestaande bedrijven bepalen voor een groot deel de toekomst
 - Brede economische basis met behoud stuwend deel van industrie en handel
 - Koesteren van niches: tapijt, kunststof, maritiem, vis, eiwitten,
 - Doorgroei van al aanwezige bedrijven jagen transitie aan
2. Transitie economie (inspelen op trends) vanuit regionale speerpunten
 - Circulaire topregio
 - Vernieuwer in agrofoodketens
 - Maakindustrie versnelt transitie met nieuwe machines en systemen
 - Voor innovatie zijn impulsen van buiten van belang

3. Samenhangend netwerk van innovatie-omgevingen

- Toegepast toponderzoek in agro, maak en circulair
- Beter benutten kracht in samenwerking met onder meer de RUG en UT
- Samenhangend innovatienetwerk in de 3^e Regio van Nederland (na de Randstad en regio Eindhoven)
- Samenhangend netwerk van innovatie-omgevingen: geconcentreerd rond specifieke faciliteiten (zoals Astron, MITC), in koploperbedrijven en via regionale ecosystemen/samenwerkingsverbanden
- Zwolle als centrum voor opleidingen, aantrekken talent en innovatieversnelling (Innovatiedistrict)

4. Ruimtelijk concentreren op knooppunten in samenhang met bestaand

- Biedt kansen om het in één keer goed te doen
- Ontwikkeling op basis van regionale meerwaarde
- Ook ruimte bieden aan bedrijven van elders die het profiel versterken
- Ruimtelijke concentratie biedt kansen om invulling ruimtetekort in één keer goed te doen
- Knooppunten zijn logische locaties vanwege infrastructuur, energie en schaalgrootte
- Creëert elders schuifruimte voor doorgroeiende bedrijven
- Schuifruimte en herontwikkeling absolute prioriteit

Vier pijlers leiden tot een onderscheidend profiel

Bestaande
bedrijven

Transitie
economie

Samenhangend
netwerk

Ruimtelijk
concentreren

‘Regio van Doen’ met landelijk karakter en innovatiekracht

- Regio Zwolle met strategische ligging tussen Randstad / Midden-Nederland en Noorden
- Regio Zwolle als 3^e *economische* regio van Nederland (na Randstad en Brainport), met ruimte voor ‘doen’
- Regio van ‘Doen’ in overwegend landelijk gebied met ruimte voor transities
- Regio Zwolle ontwikkelt een innovatie ecosysteem dat transities versnelt in de kernsectoren agro, maak, circulair en handel

4 Ruimtelijke opgaven grootschalig

We kiezen voor een strategische lijn, met inzet op:

A. Grootschalige circulaire economie geconcentreerd deels in de haven(s)

- Vaak op bestaande locaties, soms ook uitbreidingen en nieuwvestigingen
 - Deels in havens (nat), vooral herontwikkeling en uitbreiding van enkele havens
 - Deels op (droog), door herontwikkeling en door de nieuwe grootschalige terreinen (B en C)

B. Bundeling van grootschalige ontwikkeling (productie, handel en logistiek) aansluitend op de nationale corridors in het gebied

C. Ontwikkeling van enkele regionale terreinen verspreid over de regio

- Aansluitend bij de lokale/regionale identiteit
- Van belang voor voldoende schuifruimte in de economie
- Met ook ruimte voor grootschaligheid met regionale meerwaarde

Zoekgebieden: de havens

#	Zoekgebied	Type
1	Port of Zwolle	Natte kavels voor transitie circulaire economie

Zoekgebieden: corridorlocaties

	Snelweg
	Spoorlijn
	Lelylijn
	Waterweg
	Haven
	Mogelijke Railterminal Zwolle
	Waterstofbackbone
	380 kV-verbinding

#	Zoekgebied	Type
2	A28 as	Zoekgebieden grootschalig en bovenregionaal
3	A6 corridor	

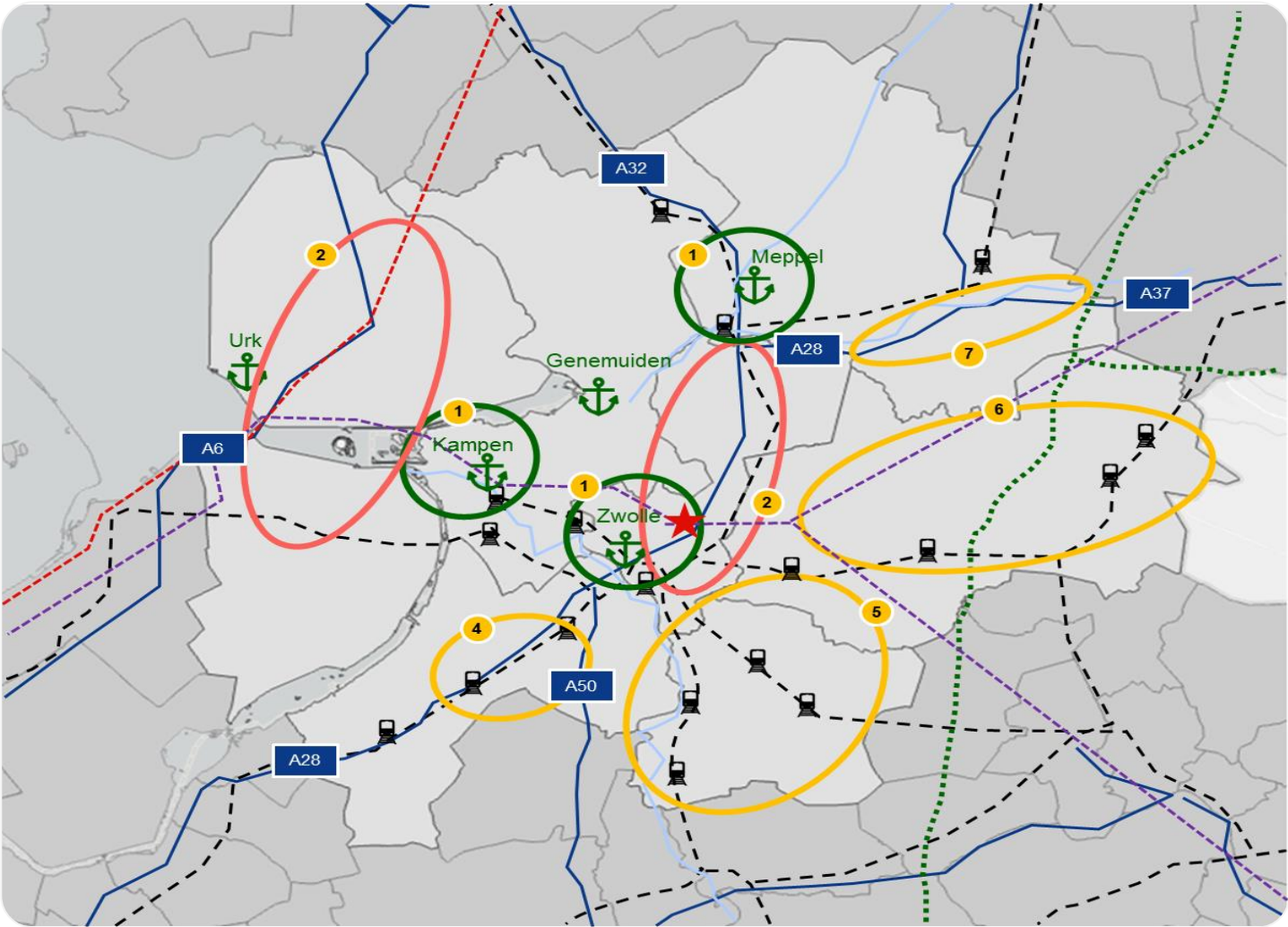
Zoekgebieden: regionale terreinen

A28	Snelweg
---	Spoorlijn
---	Lelylijn
---	Waterweg
⚓	Haven
★	Mogelijke Railterminal Zwolle
...	Waterstofbackbone
---	380 kV-verbinding

#	Zoekgebied	Type
4	Kop v.d. Veluwe	Regionale terreinen aansluitend bij lokale identiteit,
5	Salland	voor voldoende schuifruimte, met
6	Vechtdal	ook ruimte voor grootschalige ontwikkeling met
7	Drenthe	regionale meerwaarde

Samengesteld overzicht zoekgebieden

A28	Snelweg
	Spoorlijn
	Lelylijn
	Waterweg
	Haven
	Mogelijke Railterminal Zwolle
	Waterstofbackbone
	380 kV-verbinding

#	Zoekgebied	Type
1	Port of Zwolle	Natte kavels voor transitie circulaire economie
2	A28 as	Zoekgebieden grootschalig en bovenregionaal
3	A6 corridor	
4	Kop v.d. Veluwe	Regionale terreinen met ruimte voor grootschalige ontwikkeling
5	Salland	
6	Vechtdal	
7	Drenthe	

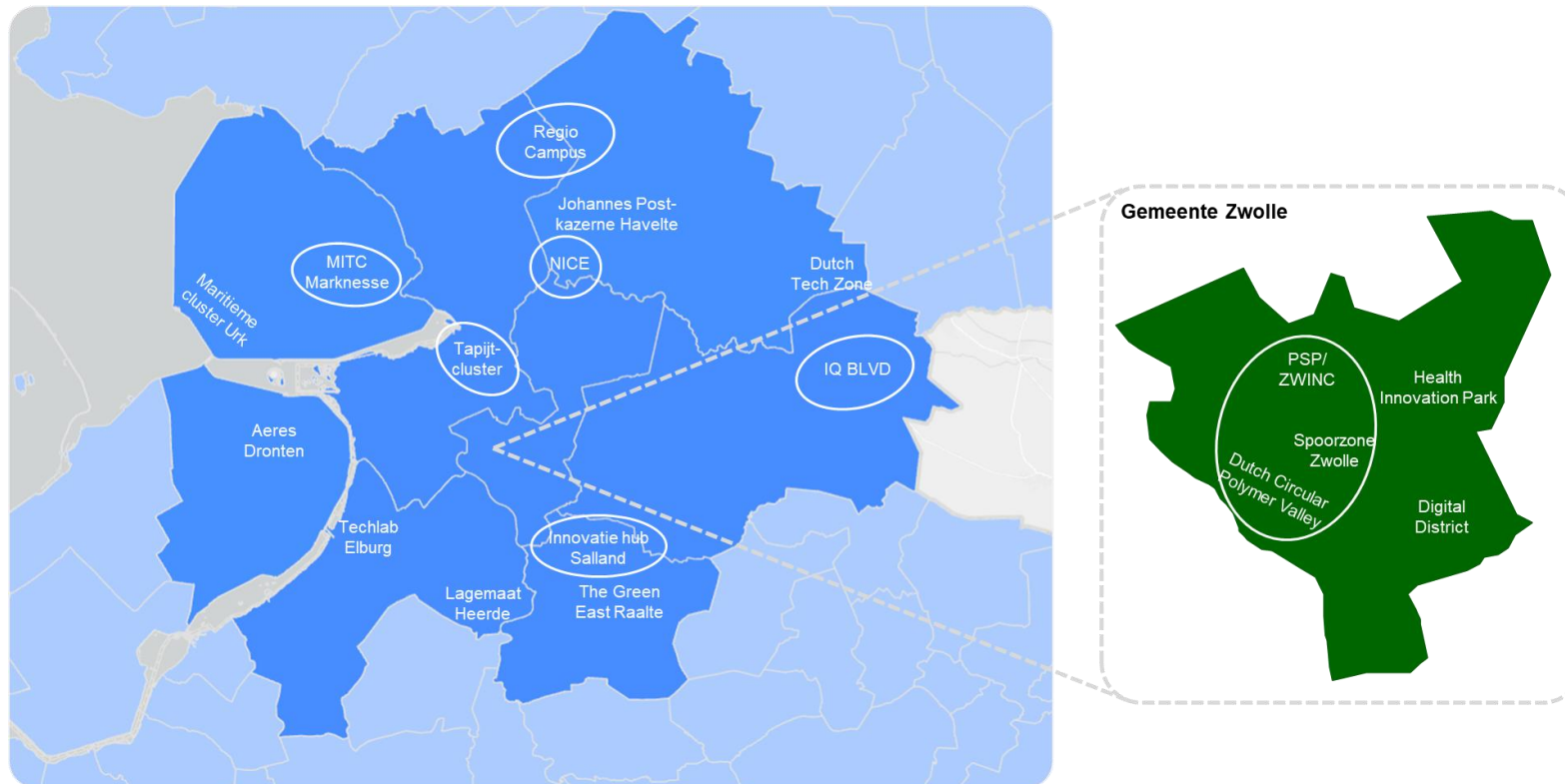
Ontwikkelprijncipes grootschalig en regionaal

Leidende ontwikkelprincipes van de Verstedelijingsstrategie*		Zoekgebieden	Realisatie en inpassing
	1 Wees zuinig met ruimte	▪ Clustering per (deel)regio, keuze voor de havens als circulaire hotspots en enkele geclusterde corridorlocaties	• Grootschalig o.b.v. regionale meerwaarde • Hoogwaardige inpassing (groen, blauw, type gebouw) • Meerlaags ruimtegebruik
	2 Klimaataanpak aan de bron	▪ Ruimte bieden voor transitie economie	• Lokale energie hubs • Energie neutrale terreinen
	3 Nieuw helpt bestaand	▪ Schuifruimte voor transitie	• Eisen aan hergebruik oude locatie bij regionale verplaatsing
	6 Werken aan economisch elan	▪ Ruimte voor vernieuwing economie gericht op maatschappelijke transities	• Werklocaties aantrekkelijk voor talent
	7 Regionale identiteit	▪ Profilering passend bij de (sub)regionale kracht en veranderkracht	• Regionale spelers prioriteit geven • Eisen stellen aan investeerders over inpassing en ruimtegebruik

* Minder relevant zijn de ontwikkelperspectieven 4 (passend woningaanbod) & 5 (voorrang aan voetganger, fietser en OV)

5 Innovatie omgevingen versterken

- Variëteit aan innovatieomgevingen in 'Regio van Doen'

Een echte campus/kennismagneet ontbreekt
Geen universiteit of groot bedrijf met R&D faciliteiten

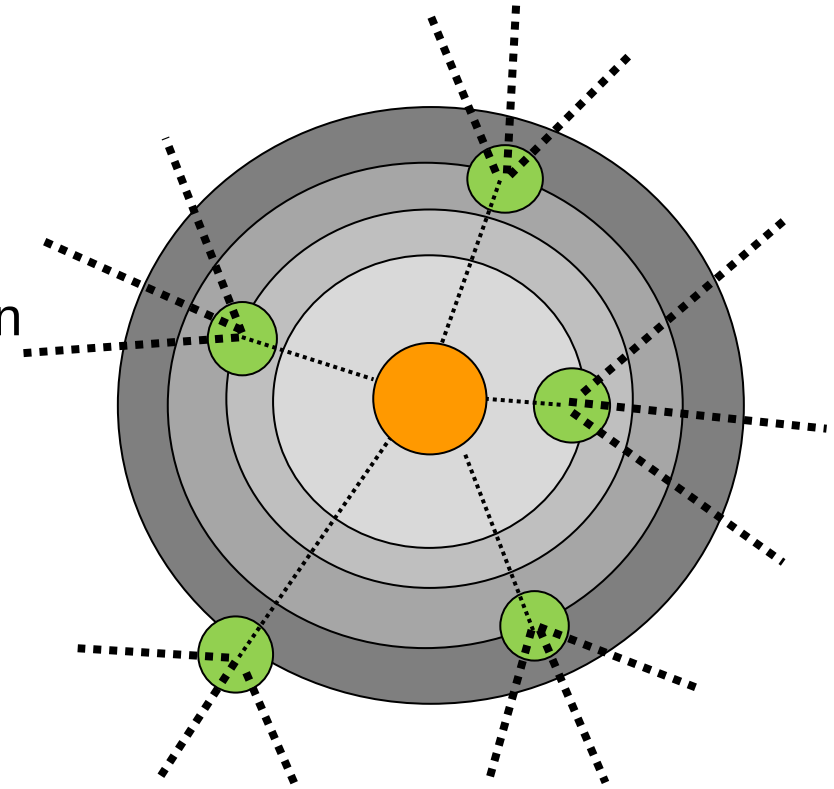
Maar wat hebben we wel: een gevarieerd aanbod van innovatiehubs verspreid over de regio, die onderling meer verbonden kunnen worden en intensiever gaan schakelen met de koploperregio's elders in Nederland en in buitenland

Bedrijfscampussen verspreid over de Regio
In elke gemeente bedrijven aanwezig die werkomgeving aantrekkelijk maken voor eigen personeel, klanten en om talent aan te trekken.

Versterken Kernstad Zwolle versterken onderwijs en samenwerking met bedrijven, ontwikkeling van een Innovatiedistrict in de Spoorzone

We kiezen voor een strategische lijn, met inzet op:

- Investeren in Zwolle als magneet van de regio
 - De kennishub van de regio
 - Ontwikkelen van een sterke innovatieomgeving: Innovatiedistrict
 - Magneetfunctie / talent binden In stedelijke omgeving
- Innovatiehubs/clusters verspreid over de regio leggen
verbindingen binnen de regio en naar buiten
 - Er kan nog meer massa binnen de regio worden gemaakt
 - Aansluiting op cluster specifieke netwerken, met koplopers buiten de regio
 - Deelname aan grote (inter)nationale programma's
 - 'Onze kracht': toepassing van innovaties
- Innovatiemilieus versterken van onderop
 - Ruimte creëren voor doorontwikkeling van bedrijven in de regio (grotere bedrijven via bedrijfscampussen, MKB via incubatorgebouwen verspreid over de regio en Innovatiedistrict in Zwolle)
- Zoeken naar wenselijke onderlinge connectie
 - Bedrijven geven aan waar de extra verbindingen nodig zijn

6 Toekomstbestendig ontwikkelen is durven kiezen

Het realiseren van grootschaligheid vraagt om zorgvuldigheid en een lange adem

- Langjarige voorbereiding loont
- Gezamenlijke onderkenning van de urgentie als vertrekpunt
- Deze vertalen we door in het aanwijzen van zoekgebieden (RO taak van overheden)
- Binnen de zoekgebieden kijken we naar wat kan (inpasbaarheid staat centraal)
- Opstellen lange termijn ontwikkelfilosofie per zoekgebied/locatie
- Afhankelijke van (markt)ontwikkelingen passen we aan waar nodig
- Met bereidheid tot langjarige financiering door middelen uit meerdere deelgebieden in te zetten

Daarnaast investeren we als regio in een innovatief vestigingsklimaat

- Meerjarige aanpak van innovatiethema's, mede door goede verbindingen buiten de regio te leggen
- Samenwerking van bedrijven en kennisinstellingen, ondersteund door overheden
- Innovatiehubs in de regio te koesteren en daar ook huisvesting bedrijven (groot en klein) realiseren
- Door Zwolle als 'kernstad' te accepteren

7 Intensivering regionale samenwerking

Zes aanbevelingen

- 1 Verkenning haalbaarheid en inpasbaarheid grootschalige locaties; 'waar kan het'
- 2 Opstellen Ruimtebalans Circulaire Economie
- 3 Uitvoeren verkenning (uitbreidings)ruimte in de havens
- 4 Opstellen verdiepend beeld behoefte bestaande innovatieve bedrijven
- 5 Versterken van de bestaande innovatienetwerken
- 6 Gedeeld belang bij 'kernstad' Zwolle als kennismagneet